

**Schoolondersteuningsprofielen
Plein013
2016**

De Toerverogel

Rapport audit

School-Ondersteuningsprofiel IVO

Naam onderwijsvoorziening: basisschool De Toervogel

Datum bezoek : 26 november 2015

In opdracht van: Plein013

Rapporteur: Rob van Haren

Sardes, Utrecht

December 2015

Inleiding

Uw school¹ biedt ondersteuning aan leerlingen die speciale onderwijsbehoeften hebben. Wanneer uw school tegen haar grenzen aanloopt, is er de mogelijkheid om de leerling en zijn of haar ouders² te verwijzen naar een andere school, bijvoorbeeld een school voor speciaal (basis)onderwijs.

Scholen verschillen in de ondersteuning die zij (kunnen) bieden. Uit verwijsgedrag van scholen bijvoorbeeld blijkt dit heel duidelijk: een leerling waarbij de ene school tegen de grenzen van haar ondersteuning aanloopt, kan op een andere school zonder al te veel inspanning passend onderwijs krijgen. Soms is de reden makkelijk aanwijsbaar: een school in een gebouw met veel trappen en weinig ruimte is niet zomaar passend voor een leerling in een rolstoel. Maar meestal is het lastiger om aan te geven wanneer een leerling niet, en wanneer wel, op de school terecht kan.

Zowel voor de school zelf, als voor ouders en voor de bovenschoolse organisatie die het bovenschoolse netwerk van ondersteuningsvoorzieningen inricht (schoolbestuur, samenwerkingsverband po Plein013, regionaal netwerk Passend Onderwijs), is het van belang te weten waar de school staat voor wat betreft de ondersteuning en wat mogelijkheden zijn om de ondersteuning te versterken en eventueel uit te breiden.

Uw school maakt onderdeel uit van samenwerkingsverband Plein013. Van alle scholen van dit samenwerkingsverband is in najaar 2013 het ondersteuningsprofiel in kaart gebracht. We brengen de profielen nu, in 2015, opnieuw in kaart, op een vergelijkbare manier als in 2013. De inhoud van de rapportage is iets uitgebreid, en wat anders geordend dan de rapportage in 2013. Wij hopen hiermee de informatie nog beter leesbaar aan te bieden, zonder de vergelijkbaarheid met 2013 te verliezen.

Om het schoolprofiel in kaart te brengen verzamelden wij informatie op vijf domeinen:

1. de *diversiteit* van de leerlingenpopulatie van de school
2. de *ruimte voor verschillen* tussen leerlingen, die de manier van onderwijs geven op de school biedt
3. de beschikbaarheid van *extra voorzieningen* bij de school op de volgende vijf 'velden':
  - a. extra handen / omvang van de klassen
  - b. speciale onderwijsmaterialen
  - c. mogelijkheden van de ruimtelijke omgeving
  - d. expertise (teamexpertise en individuele expertise van leerkrachten/medewerkers)
  - e. samenwerking met (zorg)instanties buiten het onderwijs
4. de *borging* van de extra ondersteuning voor leerlingen in de organisatie van het onderwijs
5. de intensiteit en omvang van de *samenwerking* met anderen binnen het samenwerkingsverband Plein013, en in het bredere onderwijsveld

In termen van vraag en aanbod zou het eerste domein, de leerlingenpopulatie, gekarakteriseerd kunnen worden als de vraag. Aan die vraag komt de school tegemoet met haar aanbod, gekarakteriseerd op de domeinen 2 t/m 5.

Binnen het aanbod van de school heeft het tweede domein een andere status dan de domeinen 3, 4 en 5. De ruimte die de manier van onderwijsgeven biedt voor de verschillende onderwijsbehoeften (domein 2) vormt de basis van de mogelijkheden die de school kan bieden. Bijvoorbeeld inzet van extra voorzieningen (domein 3) heeft minder zin wanneer de school in haar manier van lesgeven heel beperkt om kan gaan met verschillen. Omdat het tweede domein een belangrijk aspect van het profiel is nemen we een korte toelichting op (zie kader).

---

¹ Waar in dit rapport korthedshalve staat 'school', wordt steeds bedoeld 'school of arrangement', waarbij een arrangement kan zijn een s(b)o, een talentklas of een andere vorm van door het swv georganiseerde ondersteuning.

² Waar in dit rapport korthedshalve staat 'ouders' wordt steeds bedoeld 'ouders of verzorgers'.

Toelichting op de ruimte voor verschillen in de manier van onderwijs bieden

De ruimte die onderwijs biedt aan verschillen tussen leerlingen wordt in belangrijke mate bepaald door het onderwijsconcept van de school. Meer specifiek: door de mate waarin de lesstof dan wel de individuele onderwijsbehoefte van de leerling uitgangspunt van het lesprogramma is. Dit kan worden gezien als een dimensie die loopt van methode-gestuurd naar leerling-gestuurd.

Aan het ene uiterste van die dimensie staan de scholen die bijna de volledige lestijd de methode als leidraad hanteren. Leerlingen die onvoldoende uit de weg kunnen met de standaardmethode krijgen herhalingsstof, extra instructie of verdiepingsstof – zoals die binnen de methode is gegeven. Het gemiddelde niveau en tempo van de standaardmethode is maatgevend. Scholen die dit concept welbewust hanteren zijn vaak van opvatting dat 'een leerling bij de groep houden' betekent dat de leerkracht zijn of haar uiterste best doet om de zwakkere leerling voor wat betreft zijn of haar prestaties zoveel mogelijk bij de gemiddelde groep aan te laten haken.

Het andere uiteinde van de dimensie wordt bezet door scholen die hun onderwijsconcept afstemmen op de leerlingen die op dat moment de klas vormen. De start ligt bij de individuele onderwijsbehoeften van leerlingen met hun individuele ontwikkelings- en leerlijnen. Het overzicht van die lijnen in de groep geeft mogelijkheid tot het bundelen van de leerlijnen waar deze (bijna) samenvallen. De instructieplanning wordt afgestemd op deze gebundelde leerlijnen. De werkvormen in de groep zijn vaak heterogeen, waardoor 'een leerling bij de groep houden' hier een gelijke betekenis heeft voor elke leerling. Bij een dergelijk concept worden veelal ook standaardmethoden en methode-gebonden toetsen gebruikt, maar dan als middel zonder dat zij direct het didactisch en pedagogisch handelen sturen.

Alle scholen hebben te maken met verschillen tussen kinderen. Relevant voor Passend Onderwijs zijn verschillen tussen leerlingen op het gebied van:

- leercompetenties
- leerstijlen
- gedragscompetenties
- gedragsstijlen
- culturele achtergronden
- gezinsachtergronden

Van een extra vergroting van de range van onderwijsbehoeften in een klas is sprake bij combinatieklassen.

Leerkrachten op scholen die vooral methode-gestuurd werken, rekken naarmate er meer verschillende kinderen in hun klas zitten, de mogelijkheden van hun onderwijsaanbod steeds verder op.

Manieren om binnen het methode-gestuurde concept onderwijs te bieden aan leerlingen met verschillende onderwijsbehoeften zijn o.a.:

- het groeperen van handelingsplannen;
- het werken in niveaugroepen;
- zelfstandig werken;
- vergroting van de expertise van de leerkracht;
- incidentele toepassing van vormen van leren in heterogene groepen;
- de keuze van methodes die heel veel ruimte bieden voor gedifferentieerd werken.

Omdat het uitgangspunt van de les bepaald is door de centrale aanpak van de methode, betekent elke nieuwe onderwijsbehoefte een extra aanpassing bij die aanpak. Wanneer veel aanpassingen nodig zijn, beleeft de leerkracht dit vaak als een stapeling van taken, en daarmee als een toenemende belasting. Soms uit zich dit door de behoefte van de leerkracht aan steeds meer orde en rust in de klas, om de controle te kunnen houden over alle verschillende activiteiten die gelijktijdig plaatsvinden. Met het toenemen van de organisatorische belasting van de leerkracht, blijft er minder tijd en energie over voor het ter plekke inspelen op specifieke behoeften van leerlingen op het moment dat die zich aandienen.

Het methode-gestuurde onderwijsconcept is begrensd in haar capaciteit om kinderen met andere onderwijsbehoeften op te nemen.

De informatie voor dit school-ondersteuningsprofiel is verzameld door middel van

- een beperkt documentatie-onderzoek (organisatie en kengetallen school)
- een interview met sleutelfiguren uit de school (minimaal de directeur, een intern begeleider, een leerkracht en een ouder) - aanwezig waren: *Sjannie Spijkers (directeur)*, *Janine Smulders (IB-er onderbouw)*, *Gerard Schellekens (adjunct-directeur en IB-er bovenbouw)*, *Mirjam Neerinx (leerkracht groep 6-7)*, *Ellen Wieten (ouder van 2 kinderen met extra ondersteuningsbehoefte in groep 5 en groep 6)*, *Guusje van Dongen (onderwijsconsulente)*.
- observaties bij enkele lessen: *groep 1-2 (zelfstandig werken)*, *groep 5 (estafette lezen)*, *groep 7 (rekenen)*
- een teamgesprek - aanwezig was: *een representatief deel van het team*

Het interview en de observaties richtten zich vooral op *de stand van zaken*, op hoe in de praktijk van nu de lessen gegeven worden, en wat de mogelijkheden zijn voor leerlingen die een ongewone ondersteuningsbehoefte hebben.

Het teamgesprek is gevoerd aan de hand van een aantal stellingen en uitspraken. De focus van het gesprek ligt bij de *opvattingen en ambities* van de gespreksdeelnemers als het gaat om het bieden van onderwijs aan leerlingen met een verschillende onderwijsbehoefte.

Het beeld van de stand van zaken (interview en observaties) en de opvattingen en ambities (teamgesprek) vullen elkaar aan.

De profielsamenvatting die hierna volgt geeft een overzicht over alle opbrengsten, samengevat door de rapporteur in een weging ten opzichte van andere scholen van dezelfde schoolsoort. Waar mogelijk is de vergelijking gemaakt met het gemiddelde van de Nederlandse scholen zoals die uit statistisch overzicht en onderzoek bekend is. In aanvulling daarop profileren wij de school op basis van onze ervaring met audits op honderden scholen. Vanuit het streven om de betrouwbaarheid van de profilering zo hoog mogelijk te stellen, is de profilering bovendien getoetst aan onderling afstemming tussen de auditoren die de scholen van Plein013 bezochten.

Na de profielsamenvatting staat in de *bijlage: opbrengsten interview* de belangrijkste informatie zoals die is aangereikt door de geïnterviewden, aangevuld met informatie uit het dataformulier.

Beide onderdelen, de *profielsamenvatting* en de *opbrengsten interview*, volgen de indeling in de vijf domeinen, zodat u de informatie eenvoudig aan elkaar kunt koppelen.

Wij wijzen er op dat de informatieverzameling veelzijdig en uitgebreid is geweest, maar niet alle informatie van alle leerkrachten betrof, en bovendien beperkt is door het karakter van een momentopname.

Profielsamenvatting: positie van de school, grenzen en groeimogelijkheden

Basisschool de Tovervogel is een grote basisschool in het centrum van Oisterwijk. De Tovervogel vormt een brede school samen met de partners: peuterspeelzaal de Schelleboom, kinderdagverblijf het Tovernest (Humanitas), b.s.o. de Flapuit (Humanitas), met een goede samenwerking met het sportbedrijf Oisterwijk. In het multifunctionele gebouw heeft ook de stichting B.O.O.M. een kantoor. Het gebouw oogt open, licht, modern en straalt gezelligheid uit. De sfeer in de school is ontspannen en de kinderen gaan op een rustige, vriendelijke manier met elkaar om. De school laat nog steeds een kleine groei in leerlingaantal zien, hetgeen haaks staat op de terugloop van leerlingen in Oisterwijk. Dit wordt volgens de directie mede veroorzaakt door het nieuwe gebouw, de in pandige peuterspeelzaal en de keuzes die de school heeft gemaakt op onderwijskundig gebied.

De populatie van de school is in de afgelopen jaren meer divers geworden. De school heeft zijn voedingsgebied geheel behouden (de wijken Centrum en Waterhoef), maar hier heeft een verandering in populatie plaats gevonden. De school is nog steeds een afspiegeling van de wijk met nu totaal 17 nationaliteiten en rond de 10 % van de kinderen die niet Nederlands als thuistaal hebben. Dit is voor het team een gegeven en zij passen de aanpak in de groep en de vormgeving van het onderwijs zo nodig hier op aan.

Op de Tovervogel wordt onderwijs verzorgd volgens het leerstofjaarklassensysteem, waarbij de kinderen bij spelling, lezen en rekenen in 3 niveaus zijn ingedeeld. De lessen worden gegeven volgens het directe instructiemodel, waarbij in de groepen te zien is dat daadwerkelijk de doelen besproken worden en na afloop de les ook geëvalueerd wordt met de kinderen. Er worden coöperatieve werkvormen ingezet. In alle groepen zijn de databorden te zien waar de doelen van de groep op staan en de voortgang (op diverse manieren) is aangegeven. In alle groepen is een instructietafel aanwezig waar de verlengde instructie aan gegeven wordt.

Het verwijzingspercentage is laag. Wel is er een hoog percentage kinderen dat doubleert. Dit zijn vooral kleuterverlengingen van kinderen die van oktober tot december jarig zijn. De school geeft aan, dat bij deze doublures er een hoog rendement is, want bij zeer weinig kinderen is vervolgens een arrangement nodig.

De belangrijke pijlers van het onderwijs op de school zijn: samenwerking – verantwoordelijkheid – zelfstandigheid. Dit is onder andere terug te zien in de werkvormen, maar ook in het werken met groeps- en individuele doelen, het werken met de weektaak en met name ook het evalueren van de weektaak. Dit schooljaar is het team met name zich gaan richten op de leerstijl van kinderen en de beginsituatie van de groep bij de planning van het onderwijs.

De school heeft een leerlingenraad, bestaande uit vertegenwoordigers van de groepen 6, 7 en 8. Ieder lid is ook weer gekoppeld aan een "adoptieklas" 3, 4 of 5. De leerlingenraad praat met elkaar en met de directie over alle mogelijke niet-persoonsgebonden onderwerpen. De kinderen zorgen zelf voor de communicatie met de groepen en voor bijvoorbeeld het uitzetten van vragenlijsten.

De ouder geeft aan zeer tevreden te zijn over de manier waarop de school ouders in zijn algemeenheid, maar ook in geval van extra ondersteuningsbehoefte, betreft. Het team streeft zo veel mogelijk partnerschap met de ouders na, uiteraard wel met als uitgangspunt dat ieder een eigen expertise en verantwoordelijkheid heeft.

Domein 1: Diversiteit van de leerlingenpopulatie

Domein 1. Kijkend naar de bevraagde aspecten van *de leerlingenpopulatie* is de populatie van de school ten opzichte van andere scholen in Nederland

- meer homogeen
- vergelijkbaar
- meer heterogeen

Domein 2: Ruimte voor verschillen

In het volgende schema wordt het onderwijsconcept van De Tovervogel weergegeven in de relatie tussen de mate waarin de lesmethode sturend is en de mate waarin diversiteit van leerlingen opgevangen kan worden.

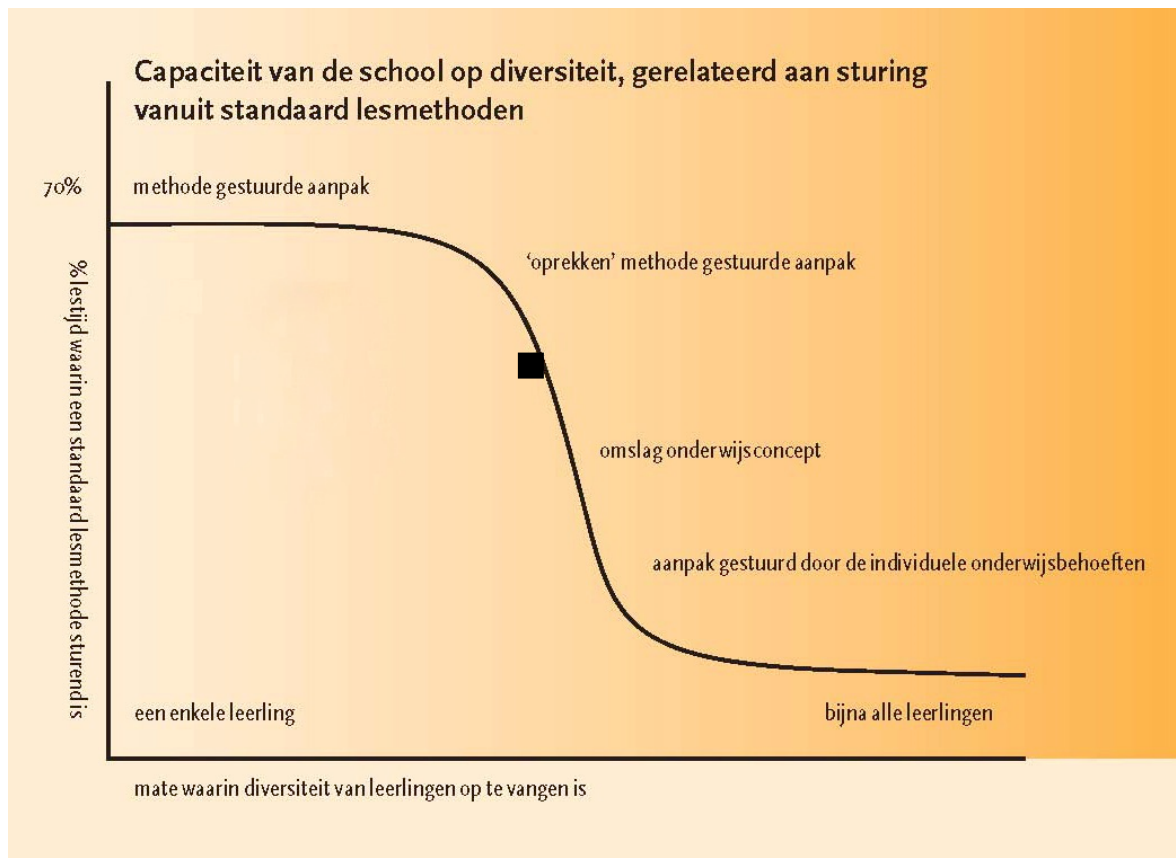
De gebogen lijn geeft van links naar rechts een mogelijk model van de ontwikkeling van een onderwijsconcept, startend bij het leerstofjaarklassensysteem met een strakke hantering van standaardmethoden. Via het oprekken van de methode-gestuurde aanpak toont het model een omslag in de aanpak naar het starten van de lesinhoud bij de individuele onderwijsbehoeften van de leerlingen in de klas.

Let wel: de richting van links naar rechts geeft alleen een wenselijke richting aan wanneer:

- De school meer ruimte wil bieden aan de bestaande diversiteit onder de leerlingen.
- De school meer leerlingen met speciale onderwijsbehoeften onderwijs wil kunnen bieden.
- De leerlingenpopulatie van de school steeds meer divers wordt.

Scholen bevinden zich ergens op de gebogen lijn.

De Tovervogel bevindt zich op positie ■

Domein 2. De antwoorden op de vragen over de manier van onderwijzen en het *omgaan met verschillen* geven het beeld van een school die

---

- basisondersteuning biedt aan leerlingen (passend bij een netwerkschool)
- enige extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een netwerkschool plus)
- veel extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- mede door een duidelijke aanpak, gedragen door het volledige team (passend bij een brede ondersteuningsschool)

Domein 3: De vijf velden van voorzieningen

Domein 3. De school heeft meer dan de fundamentele *voorzieningen* voor wat betreft

---

- extra 'handen' in de klas, te weten: indien aangekruist toelichten
- onderwijsmaterialen
- de ruimtelijke omgeving
- specialistische expertise
- contacten met externe relaties

Deze beschikbaarheid van voorzieningen past bij een smalle ondersteuningsschool

Domein 4: Borging

Domein 4. De borging in de organisatie van de extra ondersteuning voor leerlingen gebeurt

---

- op alle gevraagde aspecten overwegend planmatig (passend bij een smalle ondersteuningsschool, een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- op de meeste gevraagde aspecten planmatig, op enkele niet (passend bij een netwerkschool plus)
- op enkele gevraagde aspecten planmatig, op de meeste niet (passend bij een netwerkschool)
- op geen enkele van de gevraagde aspecten planmatig

Domein 5: Samenwerking binnen het onderwijs

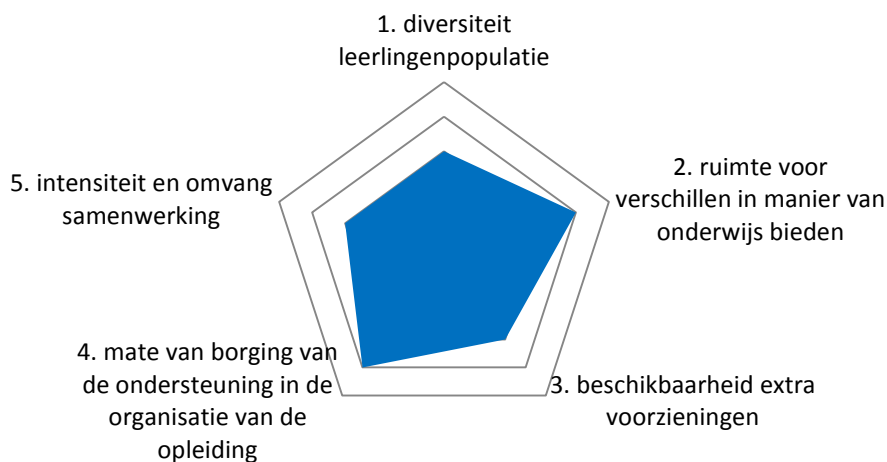
Domein 5. De samenwerking met onderwijspartners binnen en buiten Plein013 is

---

- intensief, in een stevig netwerk met veel partners (passend bij een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- matig intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een netwerkschool plus)
- beperkt (passend bij een netwerkschool)

Het ondersteuningsprofiel in één oogopslag

Over het geheel genomen is De Tovervogel te karakteriseren als een **smalle ondersteuningsschool** met op enkele aspecten een ontwikkeling richting de brede ondersteuningsschool.

Er zijn verbanden tussen de vijf onderdelen van het ondersteuningsprofiel. De diversiteit van de leerlingenpopulatie(1) zegt iets over de noodzaak van omgaan met verschillen (2). De effectiviteit van extra voorzieningen (3) hangt samen met het onderwijsconcept (2). Enzovoort.

Elk van de vijf onderdelen van het profiel is weergegeven op een vijfpuntschaal in een van de punten van bovenstaande vijfhoek: van beperkt (dicht bij het centrum van de vijfhoek) tot ruim (aan de buitenrand van de vijfhoek). Deze visualisatie is bedoeld als 'radar' voor opvallende kenmerken van het profiel; er is geen 'wenselijke' vorm.

Dit profiel geeft een beeld van de situatie op basis van documenten, het interview, de waarnemingen tijdens de observaties, en de informatie die bij het teamgesprek naar boven kwam.

Een korte toelichting, per domein, op de plaatsing in de grafiek vullen wij voor domein 2 tot en met 5 aan met een suggestie voor verdere ontwikkeling, voor *het geval dat* verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is. Dit laatste zeggen wij met nadruk, wij hebben geen opvatting over die wenselijkheid.

1. Over de diversiteit van de leerlingenpopulatie.
Hierbij kijken wij naar een combinatie van achtergrondkenmerken van leerlingen, en kenmerken van leren en gedrag.

Toelichting op de profilering:

De populatie van de school is in de afgelopen jaren steeds meer divers geworden. Dat geldt voor de diversiteit van nationaliteiten (er zijn nu 16 nationaliteiten naast de Nederlandse te vinden op de school) maar ook qua opleidingsniveau en de sociaaleconomische achtergrond van ouders. Dit heeft te maken met een verandering in het voedingsgebied van de school (de wijken Centrum en Waterhoef). De school is een afspiegeling van het voedingsgebied.

De kinderen hebben een grote diversiteit in leerniveau en in leerstijl. Qua gedrag kenmerken de leerlingen zich als beleefd en sociaal, waarbij er in alle klassen wel enkele kinderen zijn die extra ondersteuningsbehoefte hebben t.a.v. gedrag.

2. Over de ruimte voor verschillen binnen het onderwijsconcept.
Dit gaat over de manier van lesgeven in de groep. Belangrijk zijn onder meer de wijze waarop de les is ingericht, de diversiteit in het lesmateriaal, en de mate van dialoog of interactie tussen leerkracht en leerling, en tussen leerlingen onderling.

Toelichting op de profilering:

De school geeft les volgens het leerstofjaarklassensysteem, waarbij de kinderen ingedeeld zijn voor taal, spelling en rekenen in 3 niveaugroepen. Daarnaast zijn er leerlingen die met een eigen leerlijn werken bij bepaalde vakken. 2 jaar geleden is de school gestart met het werken met tablets in enkele groepen om te kijken of dit een extra ondersteuning zou kunnen zijn voor het werken op niveau, maar daar is na evaluatie mee gestopt. De belangrijkste redenen waren: het moeilijker vorm kunnen geven van coöperatieve werkvormen en het loslaten van rekenstrategieën door de kinderen (het werd “gokkend rekenen”). Om optimaal tegemoet te kunnen komen aan de diversiteit van behoefte van kinderen is bij aanvang van dit schooljaar door iedere leerkracht eerst de groep in kaart gebracht qua leerniveau en leerstijl. Van daaruit wordt nu het onderwijs vorm gegeven.

In alle groepen wordt gewerkt met een weektaak. Deze wordt op groepsniveau ingevuld, maar kan op individueel niveau aangepast worden. De kinderen houden de weektaak zelf bij en evalueren deze ook: in de middenbouw geven ze dit aan met smileys en bovenbouw schrijven de kinderen achterop een eigen evaluatie. Soms bespreken de kinderen de evaluaties ook met elkaar en geven ze elkaar feedback.

In alle groepen zijn databorden waar de groepsdoelen op staan. Kinderen kunnen daar in enkele groepen ook eigen doelen van maken.

Door de uitbreiding van de uren voor de IB-er wordt extra ingezet op de ondersteuning van de leerkracht in het werken op niveaus en het vormgeven van de extra ondersteuningsbehoefte.

De kinderen worden zo veel mogelijk betrokken bij hun eigen ontwikkelingsproces. Zo hebben dit jaar de kinderen van de hogere groepen een formulier ingevuld en aan de hand hiervan heeft een gesprek plaats gevonden (kind – leerkracht – ouder) om te kijken hoe het kind het beste ondersteund kan worden in de ontwikkeling.

In enkele gevallen (zoals dit jaar bijvoorbeeld met blok 1 rekenen in groep 3) wordt de toets vooraf gemaakt om te kijken of er een versnelling kan plaats vinden.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

De school heeft bewuste keuzes gemaakt en voert deze in alle groepen door. Daarbij is het goed om tijd te nemen om een en ander in alle groepen volledig geïmplementeerd te hebben en ook op schoolniveau geborgd.

Mogelijk dat nog verder gekeken kan worden naar de inbreng die het kind kan hebben in de eigen doelen en daaraan gekoppeld de invulling van een gedeelte van de weektaak.

3. Over de beschikbaarheid van extra voorzieningen.

Extra voorzieningen zijn: extra ‘handen’ in de klas (of klassenverkleining), extra onderwijsmaterialen, extra mogelijkheden in de ruimtelijke omgeving, specialistische expertise, en samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

De Tovervogel maakt veel gebruik van ouders bij het leerproces in de groepen. Daarnaast is er ook een onderwijsassistente beschikbaar voor diverse groepen die met individuele kinderen en kleine groepjes buiten de klas aan de eigen leerlijn werken en/of extra instructie geven. Er worden diverse leerkrachten een dagdeel extra ingezet in bijna alle groepen.

De Tovervogel heeft ook stagiaires die bewust (uiteraard waar mogelijk) ingezet worden bij het werken op verschillende niveaus.

Bovenschools is er een plusklas ingericht waar door enkele leerlingen van de school aan deelgenomen wordt.

Op de school zijn extra ondersteunende materialen aanwezig, waarbij aangegeven wordt, dat als er iets nodig is, dit in de regel vrijwel altijd ook aangeschaft kan worden.

De groepslokalen zijn aan een klein open plein gesitueerd dat gebruikt wordt voor individueel werken en werken in niveaugroepen. In de school zijn enkele lege lokalen die nu gebruikt kunnen worden als les- of werkruimte. De school is onderdeel van de brede school en daarmee kan ook (uiteraard in overleg) ruimte van een van de partners als extra ingezet worden.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

In veel klassen zijn er meerdere personen die extra ondersteuning bieden aan de leerkracht in en buiten de groep. Mogelijk dat dit reeds enkele malen per jaar ingepland is, maar indien dit niet zo is, dan verdient het aanbeveling om een regelmatige evaluatie uit te voeren betreffende effectiviteit van inzet en afstemming met hetgeen de leerkracht in de groep behoeft.

4. Borging van de ondersteuning in de organisatie van de school.

Van stevige borging is sprake wanneer er beleid, leerlingvolgsystemen, procedures en afspraken zijn, die voor alle betrokkenen helder zijn en door alle teamleden worden toegepast. Een heldere, consistent toegepaste taakverdeling is onderdeel van de borging.

Toelichting op de profilering:

Het is duidelijk op de Tovervogel wie eigenaar is van bepaalde processen en protocollen. Ook is duidelijk wie er als nodig ondersteunend is daarbij. Een en ander is helder opgeschreven.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Voor zover dit niet al gebeurt zou het aanbeveling verdienen om jaarlijks dit met alle personeelsleden te bespreken en te zorgen dat het voor iedereen afgestemd en duidelijk blijft. Met name de manier waarop kinderen en ouders betrokken worden, zijn punten die door constante aandacht ook afgestemd kunnen blijven.

5. Over de intensiteit en omvang van de samenwerking.

Gekeken wordt naar de mate waarin de begeleiding van de leerling binnen het onderwijs wordt afgestemd met die van de verschillende partners buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

Op inhoud (IB) en op directieniveau is er met name lokaal en binnen de stichting een goede samenwerking. Het overleg met de brede schoolpartners is ook intensief en goed. Daarbuiten is het overleg minder dan gemiddeld.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Vanuit de directie wordt aangegeven dat zij zeer grote waarde hechten aan de contacten en samenwerking in de directe omgeving. Dit is belangrijk voor de school. Op leerkrachtniveau is er nog weinig sprake van netwerken of samenwerking buiten de school. Mogelijk dat dit ondersteunend kan zijn bij de ontwikkelingen waar de school nu mee bezig is.

Samenvatting opvattingen en ambities van het team gericht op het omgaan met leerlingen die een speciale ondersteuningsbehoefte hebben:

Tijdens de teamdiscussie zijn de stellingen besproken en onderstaand is een schema opgenomen waarbij de weging/beoordeling door het team is te zien.

rangorde	team De Toervogel
	-5- De veiligheid in de groep wordt in hoge mate bepaald door leerkrachtvaardigheden
	-1- De reistijd voor een leerling mag niet meer zijn dan een half uur heen en een half uur terug
	-7- Door de methodesturing in het onderwijs creëren wij “buitenbeentjes”
	-3- Veel “zorg”-leerlingen op een school schrikt ouders af, dat is geen goede PR
	-12- Aanmelding is een ding: een leerling kan de school veel geld gaan kosten
	-2- Ik merk niet zo veel van Passend Onderwijs
	-4- Door Passend Onderwijs krijgt de “gewone” leerling te weinig aandacht
	-9- Liever arrangementen op aparte leslocaties, dan arrangementen in de reguliere klas
	-6- Liever klassenverkleining dan extra handen
	-11- Dankzij Passend Onderwijs worden leerkrachten nog deskundiger
	-8- Ouders hebben geen verstand van onderwijs en daarom kan de school beter bepalen wat een passend onderwijsaanbod is
	-10- Hoe homogener de groep, des te beter de leerprestaties
zwak argument	

Enkele opmerkingen die tijdens de discussie zijn gemaakt en min of meer kenmerkend zijn voor de teamming:

- Bij -5- : Dat klopt helemaal. De veiligheid is voor een groot deel afhankelijk van de leerkracht.
- Bij -1- : Als de school verder ligt, maar wel een passend aanbod heeft, dan is dat wat anders. De plaatsing van een kind bij ons op school of elders is niet alleen een individuele afweging vanuit het perspectief van het kind. Wij moeten ook kijken of we het ook in de groep aan kunnen.
- Bij -7- : Je moet echt naar het kind kijken: wat heeft het kind nodig. Niet alleen kijken naar de methode. Daarom hebben wij besloten om niet slaafs de methode te volgen.
- Bij -3- : Hierbij geldt, dat als het gedrag betreft, de PR dan negatief is. Daar ageren ouders op.
- Bij -12- : We moeten ze dus kritisch bekijken als kinderen bij ons binnen komen. Ons onderwijsaanbod is overigens daardoor niet drastisch veranderd.
- Bij -2- : Wij hebben niet zo veel extreme kinderen op school. Het is misschien veel meer de maatschappij die de kinderen verandert en niet het passend onderwijs. Er is ook een verdichting van de problematiek bij het s.o. te zien en daarmee is er ook in het basisonderwijs een grotere groep zorgleerlingen. Wij hebben wel de grenzen verlegd voor wat betreft de zorg en de zorgleerlingen.

- Bij -4- : Het ligt maar helemaal aan het aantal kinderen die extra zorg nodig hebben. Ik heb een leerling met veel zorgbehoefte en nu heb ik minder aandacht voor de rest van de kinderen. Gedrag is wel bepalend voor de vraag of het een probleem wordt voor de andere kinderen of niet.
- Bij -9- : Het liefst zou ik zo veel mogelijk binnen de groep willen laten plaats vinden. Niet alleen om zicht te hebben op wat er gebeurt, maar ook om het kind bij de groep te houden.
- Bij -6- :
- Bij -11- : Ik zie het verband niet. Je wordt wel deskundiger als je je moet verdiepen in bepaalde problematieken, maar of het nou dankzij passend onderwijs is, betwijfel ik. Misschien is het een bijkomend effect van passend onderwijs.
- Bij -8- : Je hebt ook ouders die wel verstand hebben van onderwijs. Ik denk dat ouders veel verstand hebben van hun kind, maar wij van onderwijs. Ouders voegen in het overleg vaak ook iets toe.
- Bij -10- : Dit is juist niet het geval. Bij homogene groepen worden de kinderen minder uitgedaagd. Uit onderzoek blijkt toch ook dat homogene groepen leidt tot lagere resultaten.

Bijlage: Opbrengsten interview

Domein 1: de diversiteit van de leerlingenpopulatie:

De leerlingen op de school verschillen in hun achtergrond v.w.b.:

- *opleidingsniveau van de ouders, sociaaleconomische achtergrond:*

- weinig, het opleidingsniveau en de sociaaleconomische achtergrond is over het algemeen
- laag
  - gemiddeld
  - hoog
- matig
- sterk

Het voedingsgebied van de school is gelijk gebleven (centrum en Waterhoef), maar de populatie is wel duidelijk divers geworden. Op de Zwaluw was indertijd het opleidingsniveau van de ouders nog veelal hoogopgeleid. Nu loopt het inmiddels sterk uiteen.

- *thuis taal:*

- weinig
- matig
- sterk

Ruim 90 % van de kinderen spreken Nederlands thuis. Bijna 10 procent van de kinderen is niet Nederlandssprekend van origine (36 van de 309). Bij deze ouders zijn ook ouders die proberen Nederlands te spreken thuis, maar in andere gezinnen is de voertaal anders dan Nederlands. De groep gezinnen waar de voertaal niet-Nederlands is, neemt toe. Overigens zijn 59 kinderen niet-Nederlands.

- *culturele achtergrond*

- weinig
- matig
- sterk

Er is een grote groep ouders die van origine uit Oisterwijk komt. Een redelijk aantal ouders heeft vroeger zelf op een van de fusiescholen (van waaruit de Tovervogel is ontstaan) gezeten. De allochtone kinderen die op de school zitten, ongeveer 20 %, zijn afkomstig van andere culturen.

De leerlingen op de school verschillen v.w.b.:

- *niveau van leren*

- weinig
- matig
- sterk

Op de school zit volgens de geïnterviewden in enkele groepen een relatief groot aantal kinderen met dyslexie (in 1 groep 5 kinderen). Het team merkt ook een groei van het aantal jonge kinderen dat extra ondersteuning nodig heeft met bijvoorbeeld: de aandachtsvraag, de focus, motivatie, zelfstandigheid. Daardoor is er wel een verschuiving in de taak van de leerkracht naar het pedagogische vlak.

- *leerstijlen*

- weinig
- matig
- sterk

Van het feit dat de kinderen van de Tovervogel sterk wisselen in leerstijlen is het team zich, mede naar aanleiding van een onderzoek dat vorig jaar uitgevoerd is door Edux, goed bewust. Om hier op in te springen wordt in de groepen gewerkt met verschillende werkvormen (auditief, visueel, motorisch). Zeker in de hogere groepen worden kinderen bevraagd op hun voorkeur en wordt dus expliciet gekeken naar wat het kind behoeft.

Hoeveel leerlingen hebben

- *speciale behoeften in het verwerken van informatie*

- weinig (minder dan 20 %)
- een matig aantal (20 tot 40 %)
- veel (meer dan 40%)

Dit zijn enkele kinderen per groep.

- *speciale behoeften in het gedrag, in de omgang (begrenzing van het gedrag, stimulering tot activiteit, begrip van de sociale omgang)*

- weinig (minder dan 20 %)
- een matig aantal (20 tot 40 %)
- veel (meer dan 40 %)

Het aantal kinderen is wel wisselend per groep, maar het zijn er altijd wel een paar. Op de Tovervogel laten de leerkrachten de kinderen meedenken: "Welke aanpak zou jij nu fijn vinden en wat denk je dat bij jou werkt?"

Domein 2: de ruimte die de manier van lesgeven biedt voor speciale ondersteuningsbehoeften,

Tijdens het interview is gevraagd de manier van lesgeven te plaatsen op een aantal dimensies.

Karakteriseer het onderwijs op de school op de onderstaande dimensies. Een '1' betekent sterk in de richting van de eerste pool en een '4' sterk in de richting van het tweede uiterste.

	1	2	3	4	
overdragen van kennis	☐	☐	☒ ¹	☐	zelf ontdekken
kennis verwerven	☐	☐	☒ ²	☐	werken met kennis
klassikaal leren	☐	☐	☒ ³	☐	individueel en groepjes-leren
sturing van het leren door de leerkracht	☐	☒ ⁴	☐	☐	leerlingen sturen eigen leren
alle leerlingen op basisniveau brengen	☐	☐	☐	☒ ⁵	het maximale uit elke leerling halen
leerstof bepaalt leerweg	☐	☐	☒ ⁶	☐	beginsituatie leerling bepaalt leerweg
nadruk op gestructureerde opdrachten	☐	☒ ⁷	☐	☐	nadruk op vrije opdrachten
gelijke normering prestaties	☒ ⁸	☐	☐	☐	beoordeling t.o.v. eerdere eigen prestaties
beoordeling door leerkracht	☐	☐	☒ ⁹	☐	zelfbeoordeling door leerling
evaluatie onderwijs door leerkracht	☐	☐	☒ ¹⁰	☐	evaluatie samen met leerlingen

¹ *De geïnterviewden geven aan dat het team van de tovervogel sterk is gegroeid, maar zouden nog wel een volgende slag kunnen maken. "We zouden graag naar 4 willen gaan, maar we moeten nog meer leren om de kinderen los te kunnen laten. We moeten ook durven loslaten."*

² *Aangegeven wordt dat de lessen 2 jaar geleden nog veel meer vanuit de centrale instructie gegeven werden, met soms instructies van een half uur. Nu wordt veel meer gewerkt met een korte instructie en de kinderen gaan dan zelf aan het werk. De ouder geeft aan, dat bijvoorbeeld bij vakken als aardrijkskunde en geschiedenis nog een slag gemaakt zou kunnen worden: daar wordt nog veel gewerkt met leerstof die uit het hoofd geleerd moet worden en dat beklijft dan niet altijd. Vanuit het team wordt aangegeven dat dit het huiswerk betreft en dat in de lessen juist aandacht besteed wordt aan de 21st Century Skills.*

³ *Aangegeven wordt: 2 jaar geleden waren we begonnen met het werken met tablets. Dat hebben we nu helemaal los gelaten omdat we bij het werken met de tablets het samenwerkend leren misten en merkten dat de kinderen gokkend werkten en de rekenstrategieën los lieten. We passen in alle groepen coöperatieve werkvormen toe.*

⁴ *Hier heeft de school ambities in en is bezig om te kijken hoe dit vorm gegeven kan worden. De school zit nu in de fase waarin de doelen per vak worden gesteld en kinderen dan kunnen gaan aangeven of ze hogere of lagere doelen kunnen realiseren.*

⁵ *De geïnterviewden geven aan dat dit toch wel het grote streven is en dat alle activiteiten hier op gericht zijn.*

⁶ *Dit jaar is het team gestart met vooraf de groep in beeld te brengen (beginsituatie van de groep definiëren) en van daaruit te gaan differentiëren. Dat betekent een verschuiving van de leerstof centraal naar het leerdoel centraal.*

⁷ *De kinderen van de Tovervogel hebben de structurering nodig. Vrije opdrachten worden soms wel toegepast, maar het moet wel in het programma passen. De methodes worden daarin wel gevolgd.*

⁸ *In de regel bepaalt de leerkracht de normering. In sommige gevallen is de beoordeling wel relatief, maar dat is vaak met kinderen die op 1 of meerdere vakgebieden een eigen leerlijn hebben. Zo is het team wel al bezig met*

kinderen die dyslexie hebben: bij deze kinderen wordt de toetsing aangepast (van tempo naar nauwkeurigheid) en zo kan een kind toch verder groeien.

- 9 Vorig jaar is gestart met een nieuwe vorm van gesprek: het kind vult een formulier in over hoe het gaat en hoe het kind bezig is. Dit wordt door het kind meegenomen naar de rapportbespreking en in gesprek kind – ouder – leerkracht wordt dit toegelicht door het kind. Daarnaast wordt in groepen al voorafgaand aan de toets gevraagd hoe het kind het geleerd heeft (hoe goed heb je je voorbereid), bespreken we met elkaar de wektaken. Soms bespreken 2 kinderen die met elkaar en dan wordt er aan de ander feedback gegeven. Tenslotte zijn er in alle groepen data-borden aanwezig met daarop de groepsdoelen. Deze worden met elkaar bepaald en geëvalueerd.
- 10 De geïnterviewden geven aan dat de leerkrachten op de Tovervogel op het pedagogische vlak evalueren met de kinderen.

Hoe wordt binnen de school met speciale onderwijsbehoeften omgegaan?

Reactie op speciale onderwijsbehoeften

- vooral met individuele aandacht, buiten de groep
- vooral met individuele aandacht, in dezelfde ruimte, maar apart van de groep
- vooral met groepsaandacht in homogene subgroepen
- vooral met individuele aandacht geïntegreerd in de groepsaanpak

De Tovervogel organiseert de extra onderwijsbehoefte heel divers. Het kind wordt zo veel mogelijk in de groep gehouden. Als er geconstateerd wordt dat er voor dit kind iets anders nodig is, dan wordt naar de mogelijkheid gezocht om dit uit te voeren.

Ook als het kind buiten de groep begeleid wordt, blijft de leerkracht eigenaar van de begeleiding van het kind.

Differentieert de onderwijsaanpak van de school voor verschillen op leerstijlen van leerlingen (reproductiegericht, ervaringsgericht, betekenisgericht, oplossingsgericht)?

- ja, dat is geïntegreerd in de onderwijsaanpak van de school
- incidenteel, als een leerling opvalt op leerstijl – of incidenteel, door enkele leerkrachten
- nee, niet of nauwelijks

Dit aspect houdt het team van de Tovervogel momenteel sterk bezig. Zo wordt er gezocht naar de goede manier om de verlengde instructie anders in te vullen. Enkele voorbeelden van succesvol aanpassen van de onderwijsaanpak op leerstijl zijn:

- *in groep 4 was voor sommige kinderen het vloeiend lezen moeilijk en met hen is de leerkracht nu bezig met zingend lezen*
- *bij enkele kinderen wordt het rekenen motorisch ondersteund*
- *een kind dat snel en heftig boos wordt mag eerst tekenen en hoeft er niet over te praten.*

De leerkracht kijkt goed naar het kind en weet wat er passend is bij het kind.

Hoe zijn groepen/klassen ingedeeld (welke leerjaren worden gemengd, wat is de omvang van de groepen en de bezetting met leerkrachten)?

Op de Tovervogel zijn de kinderen (bij voorkeur) per jaarklas ingedeeld (m.u.v. de kleuters). De kinderen zijn ingedeeld in 12 groepen: 3 maal groep 1-2, 2 maal groep 3, groep 4, groep 4-5, groep 5, groep 6, groep 6-7, groep 7, groep 8.

Rond carnaval zal er mogelijk een vierde kleutergroep gestart worden.

Karakterisering van het onderwijs op de school.

Hoe groot is naar uw inschatting:

het percentage leerkrachten dat in de kerndoelen en leerlijnen (minimaal van het eigen leerjaar) beheerst (parate kennis): **75 %**

het percentage leerkrachten dat in staat is didactisch maatwerk te leveren voor leerlingen: **70 %**

het percentage leerkrachten dat in staat is pedagogisch maatwerk te leveren voor leerlingen: **100 %**

het percentage leerkrachten dat initiatief neemt tot dialoog met de leerling om het lesaanbod af te stemmen met de ondersteuningsbehoefte van de leerling: **90 %**

Dit schooljaar is gestart met een studiedag waarin voor technisch lezen, begrijpend lezen en rekenen de groep geanalyseerd is en de beginsituatie is vastgesteld. Daarbij is gekeken wat de kinderen behoeven aan de hand van de kerndoelen en leerlijnen. Dit is nog niet het geval voor alle vakken.

Uiteraard is het streven om bij didactisch maatwerk 100 % te kunnen stellen. Hierbij zijn de IB-ers sterk ondersteunend aan de leerkracht en in de onderlinge gesprekken merken zij dat de leerkrachten groeiend zijn in het kunnen leveren van maatwerk.

Voor wat betreft het pedagogisch maatwerk wordt door de geïnterviewden aangegeven dat de leerkrachten daar heel sterk in zijn. Het gaat hierbij of je als leerkracht "het kind daadwerkelijk ziet". Alle leerkrachten hebben de kind-ouder-leerkrachtgesprekken gevoerd. Bij de kinderen die speciale leerlijnen hebben of een aangepaste aanpak wordt er meer met het kind gesproken. Hierbij geeft de ouder aan, dat er in de regel eerst door leerkracht en IB-er gesproken wordt en dan pas met het kind. Dit wordt bevestigd door de IB-ers.

de mate waarin de begeleiding een individuele aanpak is dan wel een teamaanpak

- vooral individuele aanpak van leerkrachten
- aanpak gedeeld door enkele leerkrachten
- teamaanpak

Met het team is een afgestemde aanpak die per bouw verder uitgewerkt wordt.

de mate waarin (ouders en) leerling betrokken worden bij de manier van lesgeven

- niet of nauwelijks
 soms
 vaak

In het begin van het schooljaar was er in het verleden een informatieavond. Dit is vervangen door oudergesprekken, waarin de ouders vertellen over hun kind. Daarnaast is de betrokkenheid bij de manier van lesgeven allen regelmatig bij kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte.

De betrokkenheid beperkt zich nog veelal tot informatievoorziening en nog niet (of niet vaak) reikt het tot een dialoog betreffende de manier van lesgeven.

Op de Toervogel is ook een (bovenschoolse) Plusklas aanwezig. De ouders van deze kinderen worden intensief betrokken bij de ontwikkelingen van hun kind en de extra ondersteuning.

Teamexpertise

*Op welke onderwerpen is er sprake van teamexpertise (expertise die gedeeld wordt door **alle** leden van het team, en die door **alle** leden van het team in samenwerking in praktijk gebracht wordt)? Voorbeelden zijn teamexpertise op bepaalde didactische of gedragsmatige aanpakken, of teamexpertise in het betrekken van ouders en leerlingen bij de bepaling van de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen.*

De geïnterviewden geven aan dat er sprake is van teamexpertise t.a.v. de volgende aspecten:

- *luisteren naar kinderen*
- *de pedagogische aanpak*
- *het Continu Verbeteren (data-borden en groepsdoelen)*
- *het directe instructiemodel*
- *het werken op 3 niveaus*
- *de verlengde instructie*
- *het werken met de weektaak*
- *coöperatieve werkvormen.*

Domein 3: de beschikbaarheid van extra voorzieningen

op de leslocatie:

- Extra begeleiding

in de klassen/groepen: welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar? (Lkr. = leerkracht, Vlkr. = vakleerkracht, OA = onderwijsassistent, RT = remedial teacher, AB = ambulante begeleider, OU = ouder/verzorger, LIO = leerkracht in opleiding, ST = stagiaire)

Groep	Functionaris(sen)	Aantal betrokken lln.
1-2a	Ou-Oa-st	26
1-2b	Ou-ou-st-Alkr	25
1-2c	Ou-ou-st	27
3a	Ou-ou-st-lkr	24
3b	Ou-ou-st-ljo-lkr	23
4a	Ou-ou-st-lkr	32
4/5b	Ou-ou-st-lkr	27
5a	Ou-ou-st-lkr	24
6a	Ou-ou-st-lkr	24
6/7b	Ou-ou-st	24
7a	Ou-ou-st-lkr	26
8a	Ou-ou-st-lkr	32

Opmerkingen:

- De inzet van uren staan niet genoemd, aangezien dit soms op afroep is en soms niet structureel beschikbaar is.
- Ou: vrijwillige ouder ter ondersteuning in groep 1-2 gedurende 4 ochtenden p.w (Marianne)
- Ou: vrijwillige oud-lkr ter ondersteuning (Hans/Marianne): zie rooster
- Oa: zie rooster
- lkr: andere leerkracht uit het team die tijd heeft : Yvonne/Jessica; zie rooster
- St: Wij zijn stage school, sommige groepen hebben 1 dag of 2 dagen een stagiaire
- Consulent: invliegen daar waar nodig bij alle groepen
- IB-ers: OB en BB: invliegen bij opvang calamiteiten, onderzoek e.d.

- **buiten** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*

De RT wordt voornamelijk buiten de groep uitgevoerd. Daarvoor is de inzet als volgt:

De verschillende (bovengenoemde) roosters zijn:

Voor RT:

9.00-9.30 : groep 6b: I. Rekenen
 9.30-10.00 : groep 6b: F.-M.- S. TL
 10.30-11.00: groep 6a: T.-S.-O. TL
 11.00-11.30: groep 5a/5b: L. W., L. TL
 11.30-12.00: groep 5a: T.

Yvonne vrijdagmiddag

13.15-13.45: groep 6a: I. en Y. rekenen
 13.45-14.15: groep 6a: C. rekenen
 14.15-14.45: groep 7a c.q. 7b: D.-B.-T.-M. BGL
 14.45-15.15: groep 5a: S.-J. Taal

Marjo Maandagmiddag

1315-1400 : T. groep 5 werkaanpak
 1400-1430 : T. groep 6 rekenen
 1430-1500 : N. en O. groep 8 TL en spellen
 1500-1530 : K. TL en spellen

Dinsdagmiddag

1315-1345 : I. groep 6a TL
 1345-1415 : T. groep 6a rekenen
 1415-1445 : L. en D. groep 3a TL
 14.45-1530 : T. groep 5b werkaanpak

Donderdagmiddag

1315-13.45 : VVE groep 4
 13.45-14.15; VVE groep 3
 1415-1445 : T. groep 5 werkaanpak

- *Speciale onderwijs/werkmaterialen voor leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften beschikbaar binnen de school:*

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale didactische kenmerken

Aangepaste leerlijnen:

- alternatieve methodes, nl. **Maatwerk- Taal in blokjes- Met sprongen Vooruit-Malmberg oefenboeken \ rekenen**
- gericht op zelfredzaamheid, nl. **varianten m.b.t. Meichenbaum**
- gericht op visuele informatieverwerking, nl. **VLL met gebaarondersteuning/ digibord**
- gericht op sensomotorische informatieverwerking, nl. **koptelefoon**
- anders, nl **motoriekkoffer- scala aan materiaal t.a.v. meerbegaafdheid eerste en tweede leerlijn: o.a. Somplex, Kien, Webquest, Plustaak, SLO taal**

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale pedagogisch/psychologische kenmerken

Onderwijsmaterialen ondersteunend bij:

- methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling, nl. **Leefstijl**
- begrenzing van het gedrag, nl. **Yes, wij gaan voor deze zes!**
- uitdaging tot alertheid en activiteit, nl. **groepsafspraken**
- het ervaren van successen en het ontvangen van beloningen, nl. **Data borden/continue Verbeteren**
- anders, nl. gesprekken tussen leerling-leerkracht, eventueel gekoppeld aan ondersteunende leerkracht, Consulent , IB-er of Schakelfunctionaris.**

Aanpassingsvermogen aan kindspecifieke fysieke belemmeringen (in aanvulling op de didactische materialen)

Aanwezige materialen :

wiebelkussen, schrijfmateriaal en schrijfpapier met lijnondersteuning, “friemel mandjes”, lade kast. Dat wat nodig is, is aanwezig als het nodig is.

- *Ruimtelijke voorzieningen, in en rond de school*

aparte extra ruimtes voor didactische begeleiding

De school beschikt over 2 lege lokalen die gebruikt kunnen worden, de IB-ruimte en enkele spreekkamers / kantoortjes (hierin worden vaak de onderzoeken gedaan en de dyslexiebegeleiding

aparte extra ruimtes voor bewegingsbehoeften

De school beschikt over een speellokaal en naast de school is een gymzaal die op geplande (gym)tijden beschikbaar is.

aparte extra ruimtes voor verzorging / rust

Aangezien de school in een multifunctioneel gebouw zit, is de voorziening wel beschikbaar. Er is echter tot op heden geen gebruik van gemaakt.

buitenruimten

De school beschikt over een ruim speelterrein.

- Specialistische expertise op hbo/wo-niveau

<i>binnen de school zelf beschikbaar</i>	<i>buiten de school snel toegankelijk</i>		<i>De</i>
		visuele beperkingen	
	X	auditive beperkingen	
	X	spraak/taal belemmeringen	
	X	cognitieve beperkingen	
	X	motorische beperkingen	
	X	beperkingen door langdurige ziekte	
X		Autisme Spectrum Stoornissen (ASS)	
X		ADHD	
X		dyslexie	
	X	overige psychiatrische aandoeningen	
X		gedragsproblemen	
	X	onderwijsachterstanden andere culturen	
		anders, nl.	

Onderwijsconsulente is volgens directie en IB-er de contactpersoon voor externe expertise. Zij zorgt er voor dat alle noodzakelijke contacten per direct gelegd kunnen worden.

- Samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

	<i>nooit</i>	<i>soms</i>	<i>regelmatig</i>	<i>vaak</i>
SMW				X
Bureau Jeugdzorg		X		
GGD				X
GGZ		X		
MEE		X		
(Kinder)ziekenhuis	X			
Revalidatiekliniek	X			
Justitiële inrichting	X			
Gemeente, leerplicht				X
Politie			X	
anders, nl. ...				

Naast de bovenstaande instanties is er een regelmatig overleg met:

- *Orthodidactische bureaus*
- *Zelfstandig logopediste*
- *Fysiotherapeut*
- *Zelfstandig RT-ers*
- *Speltherapeut*
- *Steunpunt hoogbegaafdheid*

Domein 4: de borging van de extra ondersteuning in de organisatie van de school

- *het 'eigenaarschap' van de extra ondersteuning: wie is verantwoordelijk voor een goed verloop van het onderwijsleerproces van de leerling met speciale ondersteuningsbehoeften?*

De Leerkracht (ondersteund door de IB-ers).

- *de plaats van de extra ondersteuning binnen het beleid van de school*

De directeur (in samenspraak met de IB-ers).

- *volgsystemen voor de didactische voortgang, en voor de sociaal-emotionele voortgang*

De leerkracht

- *planmatige aanpak van de extra ondersteuning: signalering, besprekingen, evaluaties, overdrachten e.d. (bijvoorbeeld a.d.h.v. de één-zorgroute)*

De leerkracht (ondersteund en in samenspraak met de IB-ers)

- *aanwezigheid van protocollen (dyslexie, dyscalculie, medische begeleiding zoals bijv. bij suikerziekte, pesten)*

De directie en de IB-ers.

- *wat is de rol van de ouders en de mate van betrokkenheid bij:*
  - *het vaststellen van de onderwijsbehoefte van de leerling*
  - *het bepalen van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
  - *het uitvoeren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
  - *het evalueren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*

In het interview wordt duidelijk aangegeven dat vanuit de school de ambitie is om de ouder als partner te benaderen, maar dat de school wel de professional is, met de daarbij behorende expertise. Daarbij is de school er altijd op gericht om met de ouders tot consensus te komen. De ouder geeft meerdere malen in het gesprek aan, dat zij zich in alle gesprekken de partner heeft gevoeld, met de opmerking, dat ze de expertise van de school ook verwacht en ervaart dat haar inbreng in gesprekken zeer serieus genomen wordt.

Domein 5: de intensiteit en omvang van de samenwerking met anderen in het onderwijs

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen waarmee de school haar voedingsgebied deelt? Kent de school de andere scholen, bijvoorbeeld hoe de andere scholen omgaan met extra ondersteuning en hoe zij omgaan met verschillen?*

De scholen waar de Tovervogel het voedingsgebied mee deelt zijn de Kikkenduut en (in mindere mate) De Bunders. Drie maal per jaar is er een directeurenoverleg Oisterwijk. Daarnaast is er een goed bilateraal overleg tussen de directeuren als het individuele directeuren betreft. Lokaal is er ook een IB-netwerk waar aan deelgenomen wordt.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de overige reguliere basisscholen binnen Plein013?*

De Tovervogel participeert in het IB-netwerk van Plein013. De school neemt ook deel aan het directeurenoverleg.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen binnen het eigen schoolbestuur?*

Binnen de stichting BOOM is er een actief IB-netwerk en is er op niveau van directeuren een zeer intensief contact. Binnen dit overleg is ook onlangs besproken om meer netwerken te organiseren en daarmee de samenwerking uit te breiden.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de centrale diensten van Plein013?*

De samenwerking concentreert zich hoofdzakelijk rond de onderwijsconsulente. Via haar zijn er directe contacten met de andere experts of aan te boren expertise van Plein013. Daarnaast maakt de school gebruik van het Steunpunt Hoogbegaafdheid.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de voor- en vroegschoolse instellingen, en met het voortgezet onderwijs?*

De school heeft een zeer intensieve samenwerking binnen de brede school De Waterhoef. Daarbij wordt intensief overlegd met peuterspeelzaal Schelleboom en Kinderdagverblijf Het Tovernest.

De samenwerking is inhoudelijk (afstemming) en er is altijd sprake van een warme overdracht bij de overgang van kinderen. Bijna alle kinderen die de peuterspeelzaal bezoeken stromen door naar de Tovervogel.

Met het voortgezet onderwijs is er een lokaal vo-bao-overleg en is er regelmatig overleg tussen leerkrachten van onze school en de coördinator/teamleider onderbouw vo. De kinderen van de Tovervogel gaan naar zeer diverse scholen voor vo. Er is altijd sprake van een warme overdracht en de terugkoppeling van resultaten van oud—leerlingen.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de scholen voor sbo en so?*

Er is een s.b.o. binnen het gebied Oisterwijk – Moergestel waar een goede samenwerking mee is in de zin van expertise-uitwisseling. Het verwijzingspercentage van de Tovervogel is laag en daardoor zijn de contacten met s.b.o. en s.o. niet intensief. Er is niet echt sprake van samenwerking.

Afsluitende opmerkingen:

De school laat nog steeds in leerlingaantal een groei zien, hetgeen een beweging is die tegenstrijdig is aan de krimp in de omgeving. Volgens de geïnterviewden is dit mede het gevolg van de nieuwbouw, de brede school en de inhoudelijke ontwikkelingen van de laatste jaren. De school is inmiddels qua populatie een doorsnee van de Oisterwijkse populatie. (of zoals de directeur het in het interview aangeeft: "van de wereldpopulatie inmiddels"). Naast de grote groep autochtone leerlingen is er een groeiende groep met een niet-Nederlandse nationaliteit (59 van de 309 leerlingen). Inmiddels zijn er 16 nationaliteiten buiten de Nederlandse nationaliteit op de school. De school houdt hier rekening mee en richt zich hier ook op.

De school heeft een motto waarnaar zij het onderwijs en de begeleiding van de kinderen inrichten: samenwerken – verantwoordelijkheid – zelfstandigheid. De school heeft duidelijke keuzes gemaakt in ontwikkeling. Zo is de ontwikkeling die 2 jaar geleden ingezet is met het werken met tablets weloverwogen stop gezet en is de school sterk gaan inzetten op didactisch maatwerk en het meer vanuit de behoefte van het kind en de groep vorm geven van het onderwijs.

De school is trots op het feit dat er een grote betrokkenheid is van de leerkrachten bij de kinderen en de groep en de inzet van een ieder om het onderwijs optimaal te laten verlopen. Er zijn enorme stappen gemaakt in het kader van actief leren en continu verbeteren. Dit betekent een ander kijk van de leerkracht op kinderen en op het verzorgen van onderwijs. Naast het richten op de behoefte van de kinderen met extra ondersteuningsbehoefte, is er met name ook extra aandacht voor de zgn. "middengroep".

De ouder geeft aan zeer tevreden te zijn over de school. Zij wordt goed betrokken bij het vaststellen van de extra ondersteuningsbehoefte en de inrichting daar van. Zeer regelmatig (eens per 8 weken) is er een overleg tussen ouders – leerkracht – IB-er – RT om een en ander goed te evalueren en de nieuwe periode in overleg te plannen. De ouder voelt zich altijd serieus genomen in de overleggen en voelt zich desgevraagd partner van de school in de begeleiding van haar kinderen.